

Педагогічний професіоналізм

Педагогічний професіоналізм як характеристика високої якості процесу професійно-педагогічної діяльності вчителя є складним системним об'єктом із різноманітними складовими, властивостями і явищами, які не піддаються безпосередньому прямому спостереженню і виявляються побічно.

Аналізуючи праці науковців щодо розгляду зазначеного терміну, слід виділити наступні провідні положення стосовно цього питання. Насамперед, професіоналізм - певний рівень успішного виконання професійної діяльності. Професіоналізм сучасного спеціаліста виявляється у високій підготовленості його до виконання складних видів діяльності, професійній мобільності, систематичному зростанні виробничої кваліфікації і творчої активності. Критерієм даного поняття є здатність спеціаліста задовольняти зростаючі вимоги суспільного виробництва і культури. Визначаючи поняття "педагогічний професіоналізм", слід відмітити, що саме оволодіння високим рівнем професіоналізму і забезпечує фахівцеві (у даному випадку вчителю) можливість досягати значних якісних та кількісних результатів праці при менших затратах фізичних і розумових сил на основі використання раціональних прийомів виконання виробничих завдань.

Професіоналізм педагога – це психолого-педагогічний феномен, який ґрунтується на педагогічній самосвідомості й професійній культурі, що являє собою складну діалектичну взаємодію педагогічного мислення, педагогічних здібностей, професійних знань та умінь, індивідуально-особистісних характеристик учителя, які виявляються в його духовній культурі, інтелігентності, гуманізмі та реалізуються у творчій професійній діяльності.

Таким чином, професіоналізм вчителя містить такі складові:

- ▶ педагогічне мислення,
- ▶ педагогічні здібності,
- ▶ професійні знання та вміння,
- ▶ культура педагогічного спілкування та індивідуальні якості вчителя тощо.

Успішне розв'язання завдань підготовки фахівців із вищою освітою, які стоять перед вищою школою, значною мірою залежить від викладачів, їхнього науково-творчого потенціалу, рівня загальної та психологічної культури, педагогічної майстерності й професіоналізму. На викладача, згідно із Законом України «Про вищу освіту», покладаються складці, й відповідальні *обов'язки*:

- ▶ 1) Постійно підвищувати професійний рівень, педагогічну майстерність і наукову кваліфікацію (для науково-педагогічних працівників).
- ▶ 2) Забезпечувати високий науково-теоретичний і методичний рівень викладання дисциплін у всьому обсязі освітньої програми відповідної спеціальності.
- ▶ 3) Додержуватися норм педагогічної етики, моралі, поважати гідність осіб, які навчаються у вищих навчальних закладах, прищеплювати їм любов до України, виховувати їх у дусі українського патріотизму й поваги до Конституції України.
- ▶ 4) Додержуватися законів України, статуту та правил внутрішнього розпорядку вищого навчального закладу.

Специфіка педагогічної діяльності полягає в тому, що основним знаряддям праці викладача є його власна персона - особистість, яка й визначає результативність практичної педагогічної роботи. Успішність розв'язання педагогічних завдань викладачем вищої школи зумовлюється специфікою його науково-педагогічної діяльності та залежить від реалізації таких її *змістовно-функціональних компонентів*:

- ▶ • *пізнавальна функція (гностичний компонент)*”, організування пізнавальної діяльності студентів і власного пізнання, розширення наукової ерудиції, обізнаності та глибини знань свого предмета, мотивація професійної самоосвіти;
- ▶ • *проектувальна функція*: планування педагогічної діяльності, визначення її мети і завдань, проектування змісту навчально-професійної діяльності студентів; визначення найближчої і віддаленої перспективи особистісного розвитку й професійного становлення майбутніх фахівців;
- ▶ • *конструювальна функція*: структурування лекції та семінарського заняття, відбір навчального матеріалу і розробка пізнавальних завдань; удосконалення методики викладання і запровадження новітніх педагогічних технологій;
- ▶ • *організаторсько-практична функція*: реалізація задумів у педагогічному процесі (забезпечення викладу навчального матеріалу на лекції, виконання плану семінарського заняття, організування власної поведінки й навчально-професійної діяльності студентів, здійснення виховних впливів та ін.);

- ▶ • *комунікативна функція*: налагодження педагогічної взаємодії у стосунках зі студентами, володіння необхідними для цього комунікативними вміннями, професійне спілкування з колегами й керівництвом вищого навчального закладу;
- ▶ • *діагностична функція*: використання методів психолога-педагогічної діагностики, щоб вивчити особистість студента й особливості академічної групи, виявити рівень розвитку, психологічних змін суб'єктів педагогічного процесу;
- ▶ • *естетичний компонент*: імідж викладача, його естетична та емоційна привабливість, самопрезентація (уміння себе подавати);
- ▶ • *рефлексивний компонент*: самопізнання, самооцінка, самоконтроль науково-професійної діяльності, її саморегулювання. Забезпечити всі ці функції (компоненти) педагогічної діяльності на рівні сучасних вимог можна, якщо викладач враховує досягнення психології та педагогіки вищої школи і забезпечує «входження» студентів у свій навчальний предмету навчає їх методам самостійного здобування знань. У зв'язку з цим потрібен *педагог-координатор*, оскільки відсоток часу, що дається на аудиторну роботу, не перевищує третини від загальної кількості годин на вивчення навчальної дисципліни і тим самим нівелюється роль педагога як *унікального транслятора знань*.

Професіоналізм педагога повинен відповідати ряду критеріїв:

- ▶ об'єктивні критерії: ефективність педагогічної діяльності (основних її видів - навчальної, розвиваючої, виховної, а також допоміжних у праці педагога - діагностичної, корекційної, консультаційної, організаторсько-управлінської, самоосвітньої та ін);
- ▶ суб'єктивні критерії: стійка педагогічна спрямованість (бажання залишатися в професії), розуміння ціннісних орієнтації професії педагога, позитивне ставлення до себе як професіоналу, задоволеність працею;
- ▶ процесуальні критерії: використання педагогом соціально прийнятних, гуманістично спрямованих способів, технологій у своїй праці;
- ▶ результативні критерії: досягнення в педагогічній праці результатів , затребуваних суспільством (формування якостей особистості учнів, забезпечують їх підготовленість до життя в мінливому суспільстві).

Рівні професіоналізму педагога являють собою шаблі, етапи його руху до високих показників педагогічної праці:

- ▶ рівень оволодіння професією, адаптації до неї, первинне засвоєння вчителем норм, менталітетів, необхідних прийомів, технологій;
- ▶ рівень педагогічної майстерності як виконання на хорошому рівні кращих зразків передового педагогічного досвіду, накопичених у професії; володіння наявними в професії прийомами індивідуального підходу до учнів, методами передачі знань; здійснення особистісно-орієнтованого навчання та ін;
- ▶ рівень самоактуалізації педагога в професії, усвідомлення можливостей педагогічної професії для розвитку своєї особистості, саморозвиток себе засобами професії, свідоме посилення своїх позитивних якостей, згладжування негативних, зміцнення індивідуального стилю;
- ▶ рівень педагогічної творчості як збагачення педагогом досвіду своєї професії за рахунок особистого творчого вкладу, внесення авторських пропозицій, як стосуються окремих завдань, прийомів, засобів, методів, форм організації облікового процесу, так і створюють нові педагогічні системи навчання і виховання.

Виконав:

Студент гр.АУМ-51

Лученко Костянтин